

**[„ASUPRA STRĂINĂȚII...”] – de
Mihai Eminescu [9 decembrie
1881]**



Fotografie de arhiva. Mihai Eminescu de Nestor Heck – 1884. Basarabia-Bucovina.Info

Asupra străinătății mai sobre citatele din dimensiunea a patra, din lumea spiritelor, pe cari le obicinuieste d. Brătianu pentru a-și combate adversarii săi vii, de carne și de oase, nu prea fac efect. Amenda onorabilă făcută Austriei de primul nostru ministru nu e 'n stare a face nici o impresie asupra sferelor determinante din Viena.

Încă de ieri, zice „Fremdenblatt”, am vorbit de declarațiile d-lui Brătianu asupra mesajului tronului și am găsit că sunt dictate de dorința de-a îndrepta lipsele de tact pe cari și le-a permis guvernul din București față cu Austro-Ungaria. Nu deprețiem însemnătatea expresiunilor d-lui Brătianu, dar credem că, oricât or fi accentuând valoarea amicitiei Austro-Ungariei pentru România, nu vor contribui decât puțin sau deloc la înlăturarea diferenței iscate prin provocațiunile mesajului. Nu i se dă o satisfacere monarhiei noastre prin vorbele frumoase ale ministrului – prezident din România; ba, cercetate cu atenție și în amănunțime, ele fac chiar efectul că d. Brătianu voiește mai mult a ocoli satisfacțiunea decât a ne-o da. Mesajul tronului n-au fost rău înțeles în Austro-Ungaria, ci l- am înțeles din contra așa precum l-au înțeles toată Europa, atât amicii cât și adversarii noștri. Nu poate fi vorba de interpretare falsă și, dacă are a le părea rău de ceva d-nilor din București, nu e susceptibilitatea noastră, ci tonul provocator al mesajului. Dar, în loc d' a exprima o asemenea părere de rău franc și leal, d. Brătianu se silește să impingă toată afacerea pe un teren fals; dintr-o afacere de onoare pendentă între cele două țări și guverne d-sa caută, a face un conflict între cei doi monarhi. Ținând un elogiu la adresa Casei habsburgice, care face onoare cunoștințelor sale istorice, ne asigură că n-a avut un moment ideea „de a insulta pe împăratul Austriei”. Ca și când e cineva în Austro-Ungaria care să fi susținut că mesajul de tron român a atins onoarea împăratului nostru. Din parte-ne nici n-am gândit la una ca aceasta, precum n-a gândit nimeni în Austro-Ungaria de-a face

răspunzător pe regele Carol pentru lipsele de tact ale mesajului. D. Brătianu nu se sfiește d' a trage pe suveranul său în dezbateri; dar pentru această curioasă manieră de-a pricepe datinele parlamentare esplice-se cu compatrioții săi. Nici am întreat, nici vom întrea vro dinioară în ce raport stă regele Carol cu mesajul tronului. Personal [î]l prețuim foarte mult pe regele Carol al României, dar, pentru a judeca provocările cari au ocazionat cunoscuta instrucție ce i s-a dat contelui Hoyos, e absolut indiferent ceea ce simte regele Carol și familia Hohenzollern sigmaringen pentru Austro-Ungaria și pentru împăratul ei. Pentru mesaj nu e răspunzător decât numai și numai guvernul român, și cu acesta, nu cu persoana regelui Carol, are a face cabinetul din Viena. Pricepem de ce azi [î]i pare rău d-lui Brătianu că l-a sfătuit pe suveranul său la un asemenea mesaj, dar mijlocul de-a pune capăt încurcăturilor ce i le-a creat României nu consistă deloc în încercarea de-a urni responsabilitatea de pe umerele sale pe-ale altuia, ci într-o declarație leală de părere de rău pentru provocările de cari s-a făcut vinovat cabinetul din București față cu monarhia noastră.

Cât de identice sunt instrucțiunile ce se dau organelor oficioase din Austro-Ungaria ne dovedește următorul pasaj din oficiosul „Pesther-Lloyd”, care spune acelaș lucru în termeni mai energici:

Declarația făcută de ministrul – prezident Brătianu are poate intenția de-a îmblânzi încordarea existentă, dar nu ni se pare deloc proprie de – a – și atinge scopul. Din punct de vedere constituțional e chiar o monstruoșitate. E un bun obicei constituțional ca pentru toate actele, faptele, hotărârile ori vorbele Coroanei să fie răspunzător guvernul. D. Brătianu au întors teoria aceasta cu capu-n jos, punând Coroana înainte, pentru lucruri pe cari numai el însuși le-a făcut și pentru cari nu e în fond răspunzător decât iar numai el însuși; ba are aerul de a voi să acopere propriile sale greșale cu numele inviolabil al unui monarh străin. Aceasta e o practică care,

afară de avantajul comodității pentru d. Brătianu, are totul în contra sa: istoria, datina, tradiția. A fost cu totul de prisos, am putea zice o necuviință, de-a pune Casa de Habsburg în legătură cu o afacere care e prea mică, prea meschină pentru a atinge această Casă suverană. Ceea ce avem de regulat cu Regatul României e o cestiune pendentă între România și Austro-Ungaria. Demnitatea de stat a monarhiei austro-ungare a fost atinsă prin discursul de tron. Nu facem răspunzător pentru aceasta pe regele Carol, care-a pronunțat discursul, ci pe guvernul român, care trebuie să și dea seama pentru el; și avem un drept cu atât mai mare pentru aceasta de-a sfătui pe d. Brătianu să lase cu totul la o parte pe împăratul și regele Francisc Iosif. Ni se pare apoi că e o 'ntorsătură rău întrebuițată a d-lui Brătianu de-a vorbi de susceptibilitatea guvernului austro-ungar. Ceea ce-a împins pe guvernul nostru de-a mărgini în modul cunoscut relațiile cu cabinetul român este stilul provocator al discursului care suspectează monarhia noastră și al cărui text a fost tipărit. Aci nu poate fi vorba nici de susceptibilitate, nici de falsă interpretare și orice părere de rău a d-lui Brătianu devine nesubstanțială și nulă, dacă nu se referă la faptul mai cu seamă, ba exclusiv regretabil, că cabinetul în a cărui frunte stă d. Brătianu a inspirat regelui, sub a d-sale responsabilitate, un mesaj care, după cuprins și termeni era o insultă pentru Austro-Ungaria.

MIHAI EMINESCU

OPERA POLITICA

1 ianuarie – 31 decembrie 1881

TIMPUL

EDIȚIE CRITICĂ ÎNTEMEIATĂ DE P E R P E S S I C I U S

EDIȚIE CRITICĂ ÎNGRIJITĂ DE MUZEUL LITERATURII ROMÂNE

Coordonator DIMITRIE VATAMANIUC

Editura Academiei RSR, 1985-1989

Vol XII

Mihai-Eminescu.Ro